

Vejledning for menighedsråd: Forskel mellem anlægsopgaver og almindelig vedligeholdelse

1. Grundlæggende definitioner

Anlægsopgaver

Anlægsopgaver er større arbejder, der **ændrer** eller **forbedrer** kirkens bygninger eller udearealer ud over deres eksisterende funktion eller kvalitet.

Anlægsopgaver indebærer ofte projektering, særligt tilsyn og kan kræve godkendelse fra provsti, stift og/eller myndigheder.

Provstiet har fastsat et vejledende minimumsbeløb for anlægsopgaver, der kan søges ved bevilling i forbindelse med det årlige budget for anlægspuljen eller ved ansøgning om tillægsbevilling. **Beløbet udgør 50.000 kr.** For menighedsråd der ikke har en saldo på de frie midler, der udgør 25% af driftsrammen **kan** provstiudvalget se bort fra minimumsbeløbet på 50.000 kr.

Vedligeholdelse

Vedligeholdelse omfatter arbejder, der **bevarer** de eksisterende bygninger og anlæg i deres nuværende standard, funktion og udseende. Løbende vedligehold er en vigtig del af den daglige drift, da rettidig indsats forebygger skader og forlænger bygningernes levetid.

2. Formål og relevans for menighedsråd

Område	Formål for menighedsråd
Anlægsopgaver	At gennemføre større forbedringer, ombygninger eller udvidelser af kirkens bygninger, præsteboliger eller kirkegårdsanlæg
Vedligeholdelse	At sikre, at kirken, præsteboligen, sognegården og kirkegården bevares i god og forsvarlig stand

3. Kendetegn ved anlægsopgaver

En anlægsopgave i kirkeligt regi vil ofte være:

- **Funktionel ændring** af bygningen (fx indretning af nye rum i kirke eller sognegård, ændring af varmesystem eller lignende)
- **Større renoveringer**, som ændrer konstruktioner eller forbedrer energiforbrug væsentligt (fx en ny tagkonstruktion eller nyt tag)
- **Tilbygninger eller nybyggeri**, såsom udvidelse af sognegård eller opførelse af graverfaciliteter på kirkegården
- **Ændringer, der kræver byggetilladelse eller faglig projektering**, hvilket er almindeligt ved større byggearbejder efter BR18
[\[byggningsreglementet.dk\]](https://byggningsreglementet.dk)

Anlægsprojekter skal **forhåndsgodkendes i provstiudvalget** og kan kræve udtalelse eller godkendelse fra Stiftet – særligt hvis kirkens arkitektur påvirkes.

4. Hvad kendetegner almindelig vedligeholdelse

Vedligeholdelsesopgaver kan være:

- **Løbende reparationer**, som ikke ændrer noget væsentligt i bygningens udformning
- **Udskiftning af slidte dele** med samme materialer (fx udskiftning af enkelte tagsten af samme type)
- **Maling, fugereparation, pudsreparation** og lignende overfladebevarende arbejder
- **Service og reparation af tekniske installationer** (varme, EL, ventilation)
- **Løbende drift og pleje af kirkegården** uden ændring af anlæggets struktur.

Planlagt vedligehold begrænser fremtidige skader og bør prioriteres som en del af en flerårig driftsplan.

5. Typiske grænsetilfælde – hvad skal menighedsrådet være særligt opmærksom på?

Udskiftning af bygningsdele

- **Samme type og kvalitet** → *Vedligehold*
- **Ny kvalitet, bedre funktion eller større ændring** → *Anlægsopgave*

Eksempel:

- Udskiftning af gamle vinduer med nye energioptimerede i anden materialetype → **anlæg**
- Reparation af eksisterende vinduer → **vedligehold**

Renoveringer

- **Mindre reparationer** (revner, slip, fugtpletter) → Vedligehold
- **Gennemgribende renovering** (hvor store dele af bygningen ændres i funktion eller opbygning) → Anlægsopgave

Kirkegårdsrelaterede arbejder

- **Retablering af stier** i samme belægning → Vedligehold
 - **Ny stiføring eller ny konstruktion** af stier → Anlægsopgave
-

6. Økonomi, bevillinger og proces i provstiet

Anlægsopgaver

- Finansieres via **anlægsbevilling fra provstiudvalget**
- Kræver oftest **projektering, budget, tidsplan og ansøgning**, evt. inkl. ekstern rådgiver
- Skal være indeholdt i provstiets anlægsramme og kan kræve prioritering blandt menighedsrådene

- Kan omfatte flere faser som idéoplæg, projektering, udbud og tilsyn

Vedligeholdelse

- Hører som hovedregel til i **driftsbudgettet** for menighedsrådet.
- Planlægges i forbindelse med **provstesyn** og flerårige vedligeholdelsesplaner
- Kræver normalt **ikke særskilt anlægsbevilling**, medmindre omfanget overstiger almindeligt vedligehold

7. Kort sammenfatning

Faktor	Anlægsopgave	Vedligeholdelse
Formål	Forandre, udvide, forbedre	Bevare
Omfang	Større ændringer, projekter	Løbende reparationsarbejde
Finansiering	Anlægsbevilling (provsti)	Driftsbudget
Indflydelse på bygningen	Ændrer funktion eller struktur	Fastholder eksisterende niveau
Proces	Projektering, godkend	

Beslutningsskabelon for menighedsråd: Anlæg eller vedligehold

Nedenfor finder I et **arbejdsskema**, der kan bruges ved hver opgave. Udfyld skemaet fra top til bund for at afgøre kategori, proces og godkendelser.

1. Grundskema: Klassifikation af opgaven

Spørgsmål	Svarmuligheder	Vurdering
1. Ændrer opgaven bygningens eller anlæggets funktion, udseende, kapacitet eller konstruktion?	Ja / Nej	Hvis <i>ja</i> → sandsynligvis anlægsopgave . (Større ændringer kræver typisk særskilt projektproces)
2. Udskiftes bygningsdele med nye, forbedrede eller anderledes materialer/systemer?	Ja / Nej	Hvis <i>ja</i> → kan være anlæg . Hvis samme type/materiale → vedligehold
3. Er formålet at bevare den eksisterende funktion og tilstand?	Ja / Nej	Hvis <i>ja</i> → vedligeholdelse . (Løbende, forebyggende drift er traditionelt vedligehold)
4. Kræver opgaven projektering, byggetilladelse eller ekstern rådgivning?	Ja / Nej	Hvis <i>ja</i> → ofte anlægsopgave . (BR18 udløser typisk krav ved større indgreb.)
5. Overskrider opgaven almindelig driftsøkonomi?	Ja / Nej	Hvis <i>ja</i> → anlægsbevilling fra provsti.
6. Påvirker opgaven kirkens arkitektur, kulturarv eller facader?	Ja / Nej	Hvis <i>ja</i> → anlæg og ofte krav om godkendelse fra stiftet.

2. Resultatskema: Konklusion og kategorisering

Udfyld dette, når spørgsmålene ovenfor er gennemgået.

Punkt	Notat / Vurdering
Opgavens navn	
Kort beskrivelse	
Klassifikation	Anlæg / Vedligehold (sæt kryds)
Begrundelse	(Henvis til spørgsmål 1–6 ovenfor)

3. Krav til godkendelser

A. Hvis opgaven er vedligehold

Krav	Gælder?	Noter
Godkendelse i menighedsrådet	Ja	
Inden for driftsbudget	Ja	
Faglig dokumentation (tilbud, vurdering, tilsyn)	Anbefales	Forebyggende vedligehold er vigtig for at undgå skader
Bygningssyn / rapport	Ofte nødvendigt	Bruges til prioritering

B. Hvis opgaven er en anlægsopgave

Krav	Gælder?	Noter
Forhåndsgodkendelse i provstiudvalget	Ja	Anlægsprojekter kræver særskilt bevilling
Evt. stiftsgodkendelse	Ja	Ved ændringer af kirke/kulturarv

Projektering / rådgiver	Ja	Større projekter kræver faglig styring
Budget og tidsplan	Ja	
Udbud / tilbudsindhentning	Ja	Se udbud og tilbud for Holbæk Provsti
Myndighedsbehandling (BR18)	Ja, ved relevante ændringer	Gælder for større ombygninger m.m.
Dokumentation af faser	Ja	Ideoplæg, projektforslag, hovedprojekt mv

4. Dokumentationsskabelon

Brug denne skabelon, når opgaven er klassificeret:

A. For vedligeholdelse

- Beskrivelse af opgaven
- Tilstandsvurdering (eventuelle fotos)
- Tilbud fra håndværkere
- Plan for udførelse og tilsyn
- Finansiering: Driftsbudget

B. For anlægsopgaver

- Ideoplæg (hvad ønskes opnået og hvorfor)
- Tegninger / skitser
- Budgetoverslag
- Projekteringsaftale og rådgiverkontrakt
- Tidsplan
- Myndigheder, tilladelser og eventuelle høringer (BR18 m.v.)
- Udbud/tilbud
- Provsti- og stiftsansøgning
- Finansiering: Anlægsbevilling

5. Hurtigt beslutningstræ

1. Ændrer opgaven bygningen/anlægget?

→ Ja → Anlægsopgave

→ Nej → Gå videre

2. Udskiftes dele med samme materialer og funktion?

→ Ja → Vedligehold

→ Nej → Kan være anlæg

3. Kræves rådgiver, myndighedstilladelse eller stort budget?

→ Ja → Anlægsopgave

→ Nej → Vedligehold